

POMAHAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOV

3. číslo

Budyšin, měrc 1966

Lětnik 16

Hrono na nalětnik 1966

Wobroč so, knježe, a wumož moju dušu; pomhaj mi swojeje dobroty dla. Ps. 6,5

Kóždy wě, što ma SOS na sebi. Hdyž je lódž na morju wohrožena a čłowjekojo su w smjertnym straše, wołaju woni „per funk“ wo pomoc a telegrafuju stajnje pismiki S-O-S. To je započatk jendźelskeje sady: „Save our souls!“ To rěka po serbsku: „Wumožće naše duše!“ A hlejće, cyle to samsne steji tež w našim hronu. Jenož zo tam jedyn jenički rěči a w swojej nuzy woła: „Wumož moju dušu!“

Wy dyrbiće sebi cyły 6. psalm přečítać, hdyž chceće položenje psalmo-weho spěwarja rozumić. Cyły psalm wo kralej Dawidej přiepěwa. Jeho nadpis w našej serbskej Bibliji rěka: „Pokutna modlitwa wo strowosć čěła a duše.“ Psalmski spěwar prosy Knjeza, zo njeby tón jeho w svojim hněwje a w swojej surowosći chlostał. To cyle tak podobnje klinči, kaž w 51. psalmje, w kotrymž Dawid tež po swojim mandželstwołamanju z Bathsebu wo hnadu prosy, hdyž běše profeta Nathan jemu pokutu předował.

My swjećimy w Sakskej krajnej cyrkwi tež dzensa hišće po njedzeli Reminiszer pokutny džen. A najskerje su tež tu a tam w našich wosadach swěrn Serbja, kiž składnosć wožiwaja a nalětni pokutny džen kemši džeja. My wěmy drje, zo njeje pokuta wotměrjena na jenož jedyn wěsty džen abo někotre jednotliwe dny. Ale pokuta ma być powšitkowne zadžerženje křesćanskeho čłowjeka. Spominajmy na našeho Luthera, kotrehož 420. smjertny džen mějachmy w zańdženym měsacu! W přenjeju swojich 95. tezow je won tola prajił: „Hdyž naš Knjez a mišter Jezus rjeknje: Činće pokutu!, je won chcył, zo dyrbi cyle žiwjenje wěrjacych pokuta być.“

My pak njechamy jenož myslić na ryze duchowne wěcy, ně, my slyšachmy, zo so tule jedna wo „strowosć čěła a duše“. Psalmski spěwar prosy wo hnadu a zahorjenje, dokož je won „slaby“. Jeho duša je jara nastrožena a runje tak su so tež jeho „kosće“, kaž w třećej a štwórtej štuće našeho psalma steji. A dale won wuznaje: „Ja sym wšón wustal wot swojeho zdychowanja; ja plawju swoje posleško cyličku nóc a mačam ze swojimi sylzami swoje ložo.“ Jeho wohroža zlostnica a přečiwnicy. Móžemy my sej takje słowa tež přiswojić? Derje, hdyž so nam derje dže w koždym nastupanju! Ale je tomu přeco tak? Njemóžemy stajnje přez swětle wyšiny a hory lětać, ale dyrbimy husto dosć w čémnym dole

Hlej, my džemy horje do Jeruzalema

Tak slyšachmy w scěnju njedzele Estomihl na proze póstneho časa. Jezusowi wučobnicy běchu nastroženi. Posledni króć chychu Jeruzalemscy jeho kamjenować a nětk jich mišter so zaso hotuje na puć do strašneho Jeruzalema.

Do Jeruzalema horje! Wjele pućowarjow běše do jutrow po puću, zo bychy w templu swjećili rjany róčny čas. Hač běše to sama a luta pobožnosć, kotraž pohnuwaše putnikarjow na daloko a wobćežne pućowanje? Wědomostnicy su mjenjenja, zo so na róčnych časach na stotysac cuzych w Jeruzalemje zeńdže. Jeruzalem běše za tehdomniši čas ze swojimi něhdže sto tysac wobydlerjemi wulke město. Ale kajka běše to mjerwjeńca a tolkańca we wuskich haskach znufkowneho města. Za tajki róčny čas bě w Jeruzalemje wjele nazhonić: rjaneho, pozběhowaceho ale wšak drje tež něštožkuli njedobrego a njepóćiwneho, kaž to takle bywa, hdyž so čłowjekojo z dalokich krajow z wulkimi črjódami zeńdu. Tak bě tam pola putnikarjow pobožnosć a wěpnosć, čista lubosć k swjatemu templej a tež swětna lubosć změšana. Strašna a rjana bě jězba, wobćežna w pustych krajinach, zajimawa w plódných. Z wulkimi wočakanjanjemi, ze wšelkimi nadžijemi a sonami čahachu črjody horje do Jeruzalema.

Jedyn pak mjez tutymi putnikowarjemi wědžeše, zo na njeho čaka smjerć tam, zo by dopjelnjene bylo, štož je pisane wo čłowjeskim synu. Jedyn mjez tysacami, kotrehož zaběraju cyle hinaše mysle hač wšitkich tamnych wjesele spěwacych čłowjekow.

Je nam jeho žel? Bychmy my tež chcyli jeho wobarnować kaž Pétr? „To so čí nješta!“

Hlej, my džemy wšitcy horje do Jeruzalema, do města swojeho poslednjeho dnja. My wšitcy džemy swojej poslednjeje hodžince napřečo. Je nam toho žel? My bychmy so rady

chodźić. Haj, druhdy njewostanje nam puć do hlubiny zalutowany. Abo smy kaž na lódži we wulkim straše čěła a duše! Pawoł rěči tež wo tych, kiž su „na wěrje lódž rozlamali a škodowali“ (1. Tim. 1.19). Derje, hdyž móže čłowjek potom SOS wołać! Na lódži w smjertnym straše nje-wědža přeco, hač druzy tuto SOS slyša, abo hač móžeja woni hišće z časom na pomoc přinć. Jako so hoberska lódž „Titanik“ w léce 1912 podnuri, běše wšo wołanje podarmo. Před našim Bohom pak njeje ženje takje prošenje a zdychowanje podar-

zawróćili, bychmy-li wědželi, hdže móhli smjerći wučeknyć. Je to prawje? Je to čłowjeka hódne a dostojne, zo so won swojeje smjerće takle boji? To je na kóždy pad znamjo našeje slabeje wěry. My njelubujemy Chrystusa pře wšo, ale swět swět. My nimamy před wočomaj Boha, kotryž nas woła „Přinďže zaso, čłowske džěći“, ale swět widžimy. A nam je styskno, zo budže tole rjane žiwjenje jónu nimo. A naša nadžija je, zo to hišće jutře a klětu njebudže.

Naš Knjez Jezus je šol horje do Jeruzalema a je při puću widzał chorych a bédnych a je jim pomhaj. Wón je tute poslednje dny tak cyle tu byl za swojich wučownikow a za wšitkich čłowjekow, bjez kóždeje skóžrby dla swojeje zažneje a tragi-skeje smjerće.

Njebychmy móhli na Jezusa hladac, na započatk a kónc swojeje wěry, zo bychmy jemu podobni byli? Hakle tón móže prawje žiwy być, kotryž so smjerće njeboji.

W našim lěstotku hronosćow a wójnow, w kotrymž so čłowjekojo po milionach ničachu, w kotrymž potajkim čłowjeske žiwjenje wjele njeplaci, so čłowjekojo swojeje smjerće tak jara boja! Njech w tutym póstnym času so zaběramy z Jezusowej smjerću, kak je won horje do Jeruzalema šol, zo by tam swoje žiwjenje za čłowjekow jako wopor podał. A spominajmy při tym na swoje mrěće, zo bychmy so sprječeli ze smjerću – abo chcemy radšo prajić: ze swojej poslednjeje hodžince. To njeje stajnje a wšudom tak bylo, zo su čłowjekojo z hrozu na swój čělny kónc myslili. Ze žiwjenja pobožnych tola wěmy, kak su woni zbóžni čekali: Haj, přinďž Knježe Jezu, přinďž bórže. Wokoło sebje běchu zhromadžili swojich lubych a jich žohnuju jim božemje prajili. Ja wěm, kajka hnada wuchadza z tajkeho tróšneho, wjesoleho a nadžije polneho mrěća!

W.

mo! Jakub, čělny bratr našeho Knjeza Jezom Chrysta, praji: „Próstwa praweho wjele zamože, hdyž je spravna.“ (Jak. 5,16) Derje nam, hdyž směmy stajnje a přeco prosyć. „Wobroč so, Knježe, a wumož moju dušu; pomhaj mi swojeje dobroty dla!“ Jenož to njesměmy zabyć: Knjez so k nam jenož z tym wuměnjem wobroč, hdyž smy so k njemu a na njeho wobročili. Haj, wšak je won skónčnje tón, kiž je jako přeni nam swoju cyłu wótcowsku lubosć a milosć a smilnosć přiwobročil w Jezusu Chrystusu! La.

Wšitko jězdzi, jězdzi. Wšitko jězdzi

Naša jězba 1965 do Pólskeje ludoweje republiki. Podal Gerhard Wirth

W Zakopanym widzachmy město zymskeje olympiady, kotraž so tam před něšto lětami wotmě. Tehdom bych chcył rady widjeć mjerwjencu ze wšitkich krajow a ludow. Kak je tola sport jedne dobre wašnje čłowjestwo zjednoćec, kotřež čert tak rady změša a rozkorja w smjertnych wójnach. Hdyž tam my běchmy, bě skakanišo wězo wopušćene, ale móžachmy sebi derje předstajic rjanu krajinu w zymskej pyše, tribuny napjelnjene z wjele tysac ludźimi, a wot horjeka honja ze žalostnej spěšnosću sněhakowarjo a skakaju přez powětr hač na sto metrow daloko.

Strašna wěc, štož w prawym wotkomiku njewotskoči, móže tam do smjerće padnyć. Čłowjek wšak lubuje strach a riziko. Zmužitóšć a chroblosć stej dobrej počinkaj čłowjeskeje duše, a sport, kotryž tele dobre počinki spěchuje, njech je chwaleny. Japoštoł Pawoł je hižom zajim měł za sport, byrnjež so sam wobdźělic njemóžeše. Na njedželi Septuagesima słyšimy epistolu z přerjeho lista na Korintskich:

„Njewěsće, lubi bratřa, zo ći, kiž napřemo běža, běža wšitcy, ale jedyn wozmjje dobyće. Tuž běžće tak, zo jo dosahnjeće. Kóždy pak, kiž so bědzi, zdžerži so wšitkich wěcow. Tamni zo bychu zachodny wěnc dostali, my pak njezachodny. Tohodla běžu, ale nic kaž na njewěste. Ja młócu, ale nic kaž jedyn, kiž do powětra bje. Ale ja pojimam swoje čelo a woskludžu jo na službu, zo njebych sam do poroka padnył, hdyž druhim předuju.“

Hač su sportowcy tež w duchownych wěcach zmužići a njebojazni? My chcemy swěru kóždy skladnosć wužiwać, zo bychmy so zwučowali na duchownym polu. K tomu njetřebamy žane wulkotne wubědžowanjšo a njetřebamy hakle do dalokeho Zakopaneho sej dojeć, k tomu wšak mamy wědnje a stajnje skladnosće dosć w swoim domjacnym a powołanskim a politiskim žiwjenju.

Po Zakopanym drje běhachmy trochu tam a jow, ale deščik so kidaše, zo nam wjesele bórže zańdže a wučeknychmy do swójeho sucheho „Trabančika“ a po hladkej dróze spěšnje chwatachmy a jědžechmy přez tak někotrežkuli rjane a zajimawe pólske městačko při kromje horateje krajiny. Stož je jedyn prawy turista, tón njeskomdzi po Dunajecu jedyn cyly kruh z čolmom so dać wjězć přez krasnu krajinu za 50,— zł. Za nas štyrjoch by to wučiniło 200,— zł. A k tomu znajmjeńša jedne cyle poldnja skomdy. Tak smy sej zapowědzeli tole cyle wěsće rjane nazhonjenje. Sym druhich słyšał tutu jězbu z čolmom z najrjeńšimi słowami wuchwalować. Čłowjek njemóže wšitko sobuwzać, ale dyrbi chrobte wuběrać a swóje srědky a swój čas swědomiće naložować.

Tam při Dunajecu sej postajichmy při kromje wjetšeje burskeje wsy swój stan a hnydom bě wokolo nas wulka črjoda džěci a dorosćenych. Wšitko bě jim zajimawe a swěru woni wobkedžbowachu, kak spěšnje

swój stan natwarichmy, swoje matraci naduchmy, bencinowy warjak postajichmy, babydušku našcipawši sej zelo neparichmy, zo bychmy powječerjeli. Babyduški bě tam na luce smjerć wjele, ale naši přihladowarjo njemóžachu so dodžiwać, zo chcemy ju za piće wužiwać. Jim cyle wěsće njeje znate: „Babyduška — dobra juška.“

Z jednym tutech přihladowarjo so rozmołwjachmy. Wón chcyše z nami na kóždy pad němsce rěćec. Wón nam powědaše wjele wo žiwjenju w Hornjej Šleskej, hdžež we wuhlowych podkópkach džěla. Jako jednorý džělaćer sej z čěžkim džětom swój wšědny chléb zasuži. Wón ma rjane awto a jězdzi z nim hač do Madžarskeje, hdžež wopytuje swójeho kolegu, kotryž potom zaso jeho hospodliwosć w Pólskej wužiwa. Wón bě tak dospołnje spokojom ze svojim dońtom.

W Nowym Sonču wobhladachmy sebi nowu wulku katolsku cyrkej, kotrejež wěža ani hišće dotwarjena njebě a tež jejne znutřkowne nic. Cyly Boží dom pak je rjany příklad moderneje cyrkwinskeje architektury. Twarski mišter sebi tu njeje žadyn nowočasy eksperiment dowolił, ale je po zwučenym wašnju tola něšto prawje dobre dokonjał.

W městačkach mějachmy tu a tam skladnosć po wikach pochodzić, na kotrež běchu burowki z konjom přijeli a nětko tam stejachu ze zeleninu, młodymi bėrnami, jejkami, butru, twarozkom, pjeriznu, holanskimi jahodami a wšelkim možnym druhim. Wy wšak wěsće, zo džěchu moje mysle při tym wroćo do zańdženych časow, hdyž bě mjez burowkami w Budyšinje tež moja mać stała.

Bórže zawynychmy so zaso na prawo horje a pozastachmy w rjanej krajinje při wulkim jězoru z bohužel mazanej, hlinojtej wodu. Naši suso-dža nam radžachu awto tak stajic, zo by wón sam wot so móhl po horje dele jěć. Tale rada běše dobra a derje nam, zo ju wobkedžbowachmy, dokelž w nocy so sylnje deščowaše a my njebychmy z rozmokaneje hladkeje hlíny won přišli. Na wječor wuchodžowach so w bliskosći jězora a mějach z wyšin rjany wuhlad na njón a stanowanišćo při jeho brjoze a jednu mału koloniju bungalow. Haj, što to je: bungalo? Mała drjewjana chěžička, hdžež spokojni prózdinarjo wotpočuja na něšto časa. Tele twarjenčka běchu tam rjenje namolowane, zo bě ći wšitko kaž tajka rjana bajka. Derje, zo móže

džělaćer z Hornjeje Šleskeje ze swójeho kura a procha čeknyć do tajkeje lubozneje a rjaneje krajiny. Tu běchmy při kromje Bješčadow a naš Krakowski přecel bě nam wukazał jězbu po tutech horach, kotruž wón najrjeńšu mjenowaše. A to drje z polnym prawom.

Na druhe ranje pochodžichmy najprjedy po Lesku a dohladachmy so tam derje zdžeržaneje Židowskeje synagogi. Podarmo pytachmy za klućom. Ludžo nam powědachu, zo je něhdy w tutym měsće jara wjele Židow bylo, ale za čas poslednjeje wójny su jich wšitkich skóncowali. Synagoga (židowski Boží dom) je wopušćena, a nam so praješe, zo je z njeje so stal turistiski muzej. Žiwjenje w pólskich małych městach bě w swoim času swój wosebity raz dostało přez Židow, tak so mi powěda. My nihdže žanoho Žida wjace njewuhladachmy.

KLUKŠ: 27. 2. 1966 wuswjeći a zapokaza serbski superintendent swójeho najstaršeho syna Pawoła Wirtha za noweho Klukšanskeho fararja. Wosada pjelnješe wulki Klukšanski Boží dom. Cyrkwinscy předstejicerjo běchu hromadže z paćerskimi džěćimi a pozawnami přišli po swójeho młodeho dušowpastyrja a ćahnychu z nim po wsy do Božeho domu. Po Božej službje, kotraž bě dvě hodźiny trala, běše wjesote a zabawne kofejpiće we swjědzensce přihotowanej wosadnej žurli. — Bóh Knjez chcył miłosćiwje žohnować džělo noweho Klukšanskeho fararja.

Za nas! Za nas!

Swět do koła wokolo nas so lědma wo póstny čas stara. Ludžo su jeno zrudni, zo je popjelnu srjedu kónc z póstnikim hewrjekanjom. Ale što wo to — woni dale hewrjekaja! Sna- no tón abo tamny hišće pytnje, zo je póstny čas, hdyž Čichi pjatk na džělo njetřeba. Hewak pak?

Za čłowjekow, kotřiž chcedža być wěrní křesćenjo, je nětko póstny čas!

Jezusowe ćerpjenje njeje so hakle započalo, jako bu jemu křiž na ramjo položeny. Jezusowe ćerpjenje njeje so tež hakle započalo, jako so posledni króć do Jeruzalema hotowaše. Jezusowe ćerpjenje je so tehdom započalo w Betlehemje, wot toho wotkomika, hdžež rěkaše: „... woni nje- mějachu hewak žanoho ruma w hospodze.“

Tola wot njedzele Estomihi hač do Čicheho pjatka, to rěka: w póstnym času, steji nam předewšem „Muž ćerpjenja“ před woćomaj. We tym času chcemy wopominać jeho ćerpjenje, na kotrehož kóncu rěka: „... a spuści dušu.“ Nade wšem pak steji: Za nas! Za nas!

Wutrobny džak!

Na kublanskim dnju přepodachu so Serbskemu superintendentej dary: 100,— hr. za Njeswaćidlsku wosadu, dokelž ma wona hišće tak wjele twarić

50,— hr. za Pomhaj Bóh wot bratra Hanča ze Slepcho

50,— hr. za Pomhaj Bóh, kotrež so do ČSSR sće, dokelž je darićel tak tak wjele dobreje hospodliwosće w ČSSR nazhonil.

10,— hr. za Pomhaj Bóh wot rentnarja Hodzijskeje wosady.

Bratrowstwo we wěrje

Kak daloko mamy hić?

Mohamedanscy a křesćenjo sedźachu druhu dzeń hodow 1962 w Berlin-skej mošej hromadže, zo bychu zhromadnje Chrystusowe narodniny swjećili. Přetož Islam našeho Knjeza Jezusa tež znaje a sej někak waži, hačrunjež jeho wězo jako syna Božeho a wumožnika swěta njeprípóznawaja.

Slawna wulka cyrkej w Kölnje wotewrě swoje durje za Božu službu a modlitwu Muselmanow. Nowiny pisaja wo tym, zo njeje hač dotal podobny pad w stawiznach křesćanskich cyrkwjow znaty.

W započatku haprleje 1965 rěčeše kardinal König (Wien) před profesorkami a studentami Al Azhar-university w Kairo wo monoteizmje a wupraji scěhowace zhromadne dyplki křesćanstwa a islama:

1. My mamy zhromadny zakład, to je monoteizm, wěra do jedneho Boha. 2. Zhromadnje mamy dale, zo stej islam a křesćanstwo nabožiny Biblije. 3. My smy winojći, druhe nabožiny respektować. To pak njerěka, so uzdawac wosobinskeho přeswědčenja wěry. Wězo wostanje kóždy swojej wěrje swěrný! 4. Dale nas zjedna princip: Nikoho njemóžeš do wěry nuzować. Nam je jasne, zo móže Boža hnada tež skutkować w njekřesćanskich nabožinach, hačrunjež za mnje móžno njeje, druha hač křesćansku přiwzać. Znate słowo, zo „docyła žaneje hnady njeje zwonka cyrkwy“, so njehodži džensa wjace tak wuprajić. Tak abo na podobne wašnje so katolski kardinal tam wupraji.

Haj wšak, my zhonimy, zo samo křesćenjo podpěraju, w Posarskej nowu mohamedansku mošej natwarić. Předsyda Krajneho zwjazka mlodeje Posarskeje unije je při ministerstwu namjetował, w krajnym hospodarskim planje za to pjenjezy dowolić, zo móže so w Saarbrücken tajki pohanski templ twarić. W Posarskej bydlu 1100 mohamedanskich, tež w susodnej Lothringskej liča woni tysac. Woni maja tam tež na uniwersite moslemsku studentsku wosadu ze 120 sobustawami.

Zajimawe je dale, zo so buddhisticy mniša wobdžěluja na klóstrskim žiwjenju benedikťanskich a zo woni pokazaja katolikam swoje wašnje a naložki so modlić.

Při skiadnosći 20lětneho wobstaća Zjednocenyh narodow (UNO) 16. junija 1965 je so stalo, zo staj katolski arcybiskop a protestantski prezident Kalifornijskich cyrkwjow w San Francisko hromadže zastupjerjow romsko-katolskeje, ewangelskeje a greksko-katolskeje cyrkwy, Židow a přiwisnikow buddhistiskeje, hinduistiskeje a mohamedanskeje nabožiny z wosebitym wjeselom přeprosyoj na hoberski swjedžen wěry - haj, samo na zhromadnu „Božu službu“. W přepršenju rěka: Swjedžen dyrbi k tomu služić, zo čłowjekow wšěch wěrywuznačow so zjednoća k dramatiskemu připóznacu wěsteje wěry do moralistiskeje a duchowneje mocy swětowych organizacijow.

Tež eksekutiwny komitej Ekumeniskeje Rady Cyrkwjow je so někak wuprajil za měrliwu koeksistencu mjez křesćanskimi nabožinami a ate-

izmom. Nawjedowacy teologa je w Swicarskim rozhłosu wo tym rěčal, zo njesmě wulki rozdžěl mjez wěru a njewěru čłowjekam zadžěwac, mjez sobu hromadže džělać, na kóždy pad maja so woni přeco zaso jedyn z druhim rozmołwjeć. Tak přepršoachu tež na Němskim ewangelskim cyrkwin-skim dnju w Kölnje ateistow na rozmołwu.

Znaći křesćanscy a marksistiscy wědomostnicy zeždžechu so wot 29. 4. do 2. 5. 1965 w Salzburgu a rěčachu wo temje „křesćanstwo a marksizm džensa“. Mjez 220 wobdžělnikami běše někak 50 katolskich teologow — mjez nimi Karl Rahner a Gustav Wetter — ale tež džěl nawjedowacych marksistiskich ideologow socialistiskich statow. Hdyž so hižo prjedy w malej ličbje zeždžechu abo při filozofiskim kongresu we Venedigu zetkachu, běchu to jenož kontakty tak připódl. Nětko pak so pyta za formalnym dialogom. Kardinal König, kiž ma z njewěrjacymi rozmołwu wjesć, běše při započatku přítomny.

W Jendželskej žada znaty methodistiski wjednik w methodistiskich cyrkwin-skich nowinach, zo by so zastalo z ewangelizacijemi a wobroćenjemi na jednostronske wašnje, zo by so intoleranca napřečo tym, kiž hinak mysla, wuzamknyła.

Jara wjele diskutowany přednošk na Ewangelskim cyrkwin-skim dnju w Kölnje měješe tema: „Cyrkej je tež zwonka cyrkwy“. W nim rěka: Potajna cyrkej je tam, hdžež maja čłowjekoj z Chrystusom činić, nic cyrkwin-sce a nic přeco wědomnje, hdžež pak je tola w skutkowanju Chrystus přítomny. Příklad za to je jedna mać 6 džěci, kotraž bu zatřělena w měrcu 1965 w Selma — USA, jako bě so wona jako běla wobdžělila při demonstraciji za wólbne prawo Cornuchow. „W tajkim skutkowanju je Chyustus přítomny. Tu so wobswědči Chrystus, hdyž tež jeho mjeno njeje slyšeć.“ Powěšć wo zatřělenju žony je džěl ewangelija Chrystusa.

Docyła prócuja so we wobłuku cyrkwy wo solidarosć z modernym pytacym čłowjekom. Hordemu mjenje nju někotrych křesćanow, zo maja woni za wše prašenja hnydom hoto-wu wotmołwu, so přečiwi, zo tež my křesćenjo njemóžemy runje tak mało kaž druzy bjeze dalšeho na wšitke prašenja wotmołwić. Tak wuzběhuja nowiny, zo móhli posledni Cyrkwinski dzeń dla jeho rozmołwow „cyrkwin-ski dzeń diskusije“ mjenować, dokelž su so wšitcy z wulkej swobodu na rozmołwje wobdžělili. Woni spytachu tam nic jenož tych, kiž hinak mysla, dwěluja a njewěrja, slyšeć, ale jim tež připosluhać.

Do toho wšeho slusa tež powěšć, zo su nětko w Italskej „sćenje po swjaty-m Mateju“ jako hrajny film wudali. Mjezynarodny katolski filmowy běrow je jemu wulke myto připóznal, dokelž je kmamy, Jezusa Chrystusa a jeho wjesołu powěšć lěpje zeznać a lubować. Awtor tutoho filma je Pier Paolo Pasolini, a tutón muž so wuraznje k marksizmej wuznawa. Wón sam pisa: „Ja njesysm ani chcyl za-

prěć nahłady wěrjacych čłowjekow ani sam swój nahlad; dokelž sym sam bjezbóžny a steju na historiskim stejnišću. Tak nasta wěste měšenje, z kotrehož znutřikowna napjatost scěhuje. Mój film měri so jenož na Chrystusa, lěpje prajene na Chrystusa a na džělaćerski staw.“

Haj, tajke so sta a stawa w našich dnjach! Je to nětko woprawdže wšo zwjeselace? Wězo mamy nahłady a wěru druhich připóznawac, abo znajmješa respektować, hačrunjež je to wšo druhdy čisce hinak, hač smy to zwučeni. My pytamy woprawdže solidarosć z kóždym a čujemy so z nim na polu woprawdžiteje čłowskeje zmyslenosće zwjazani. To pak njerěka, zo směmy stejnišćo swojeje wěry, kiž je nam lube a wažne, wopušćić, abo zo směmy swoje mysle z druhimi nahladami změšć. Skončnje plaći nam tež džensa misioniska prikaznja našeho Zbóžnika „džiče a čiče za mojich wučobnikow wšitke ludy křičjo jich w mjenje Wótca a Syna a swjateho Ducha“ a lětno hrono na 1966: „Budźmy pak wěrní w lubosći a roscmy we wšitkim k tomu, kiž je hlowa: Chrystus“ (Ef. 4, 15).

Tak je njedawno tež generalny sekretar Ekumeniskeje rady cyrkwjow, dr. Visser't Hooft, wuprajil, zo njeje móžno, „zhromadny templ za wšitkich bohów“ založić. Wón je na zjězdze britiskich a wukrajnych bibliskich towarstwow před tym warnował, wšelake nabožiny změšć, jedyn strach, kiž nětko hrozy. Z tym, zo su čłowjekoj pola nas druhe nabožinske nahłady a systemy zeznali a zo su spóznali, zo běše snano w starym misioniskim džěle wěsty element hordosće, z kotrymž chcye so křesćan wysoko stajić nad druhich, so woni džensa wohroženi, sej wuzwolić z kóždeje nabožiny najrjeńše a najlěpše a najspomožniše. Wón praješe, zo je woprawdže wuzamknjene, z elementow cyle wšelakeho pochoda někajki „nabožinski cocktail“ změšć. Woni su tež hižom prjedy tajke spytali, na příklad w fašistiskim času abo cyle w spočatku křesćanstwa. (W cyrkwin-skich stawiznach mjenujemy my to „gnosis“!) Bibliske stejnišćo přečiwu tomu wšemu je jasne. My dyrbymy so džensa woprawdže a cyle hinak k Bibliji přiwobrozić, zo njeby wulke „duchowne zašmjatanje“ nastalo. Jenož chcemy a dyrbymy so wjeselić, zo je džensa hinaši „klíma“, t. r. lěpše dorozumjenje mjez wšelakimi cyrkwjemi, nabožinami a nahladami. Za nas pak dyrbi přeco rěkać, zo „njeje w žanym druhim zbóžnosć a zo tež njeje žane druhe mjeno pod njebjom date, w kotrymž móhli zbóžni być (Jap. sk. 4, 12) hač jenož wysoko chwalene Jezusowe mjeno! La.

Štó móže hospodować?

Za swojich lubych hosći ze ČSSR a Pólskeje trjebamy někotre nólěhi za čas wot 18. do 27. 6. 1966.

5 nólěhow hižom mamy. Štó poskići nam dalše?

Hač w Budyšinje, we wulkich abo w malých wsach, to je wšo jedne.

Napišće kartku na Serbsku superintendencu abo zawolajće Njeswačidlo č. 220 — najpozdišo hač do jutrow.

Rozprawa serbskeho superintendenta na kublanskim dnju 1966

Za naše serbske wosady běše měsac mały rózka 1966 wosebje radostny. Serbski superintendent móžeše 6. 2. młodeho wikara Lazara w Rakecach wosadze předstajić a 27. 2. swojeho syna za noweho fararja Klukšanskeje wosady ordiněrować a zapokazać. Tak stej tutej wosadze zaso serbskeju duchowneju dostałoj. Zo je kn. farar Šolta z Rakec do Drježdžan wotešoł, my jara wobzarujemy. Starosće nam čini woteběranje serbskeho wosadneho žiwjenja w Malešech.

Serbski superintendent rozprawješe wo njelubym a njewuspěšnym jednanju ze Statnym sekretariatom za cyrkwinke naležnosće dla wusylanjow serbskich předowanjow w rozhłosu (radio). Ze zajimom a znutřikownym wobdželenjom sčehujemy wuwijanje serbskeho narodneho a kulturneho žiwjenja. Redakcija džěčaceho časopisa „Plomjo“ je zhradnjenje ze serbskimi wučerjemi zarjadowała w Budyšinje swjedenje serbskeje řeče za serbske džěci. Tute swjedenje su dobry pohonjac wliw wukonjale na naše džěci. My so nadžijamy, zo so tajke swjedenje husto wospjetuja. Připóznać chcemy tež wušikne redigowanje serbskeho džěčaceho časopisa. Časopis „Plomjo“ ma wěsće swój dobry narodny wuznam. Naše džěci spoznawaju z njeho, kak je serbska řeč dobry móst k druhim słowjanskim řečam. Njeh tež serbscy starši pilnje tutón časopis čitaju.

Zarjadowanja serbskeho cyrkwinkeho dnja a serbskeje superintendenty maju stajnje tež swój narodny wuznam. Naš najwážniši nadawk je připowědanje Božeho słowa a hdyž to serbsce činimy, tak chcemy z tym lubosć k serbskej řeči a k serbskemu ludkej podpěrać. Z Domowinu smy so dojednali a swjećimy lěta swój serbski cyrkwincki džen 18. a 19. 6. w Bukcach a chcemy so tydzień pozdžišo wobdžělić na Domowinskim zjězdze w Budyšinje.

Serbski superintendent je so w zańdženym lěće na wšelkich serbskich kulturnych zarjadowanjach wobdžělił a je wo tym w „Pomhaj Bóh“ rozprawjal.

Lěta smy so znowa w Ochranowje (Herrnhut) schadźowali — 19 lajkow a 4 duchownych. To běchu zaso wážne dny duchowneho posylnjenja w lubym a nam tak bratrowsce přichilnym Ochranowje.

Serbscy fararjo so schadźowachu wot 14.—18. 6. 1965 na stajnje hospodliwej farje w Husce. Swěru smy tam džělali a sebi dali wot serbskich wědomostnikow wo serbskej zańdženosći a přitomnosći přednošować. Na tajkich zhradnych dnjach so wosebje radujemy dobrego a swěrneho bratrowstwa mjez nami serbskimi ewangelskimi duchownymi.

Tež z katolskimi fararjemi smy pytali w zwisku wostać. Wosebje knjez farar Stani Nawka-Zdžerjanski so prócuje wo zhradnane zarjadowanje wobeju wěrywuznaćow. Snano bórže k tomu dónđe.

Jara zwjeselace běše, zo su lubi Serbja z tajkej swěru a w tajkej

wulkej ličbje do Budyšina na naš kublanski džen přijěli. Je tola přeco zaso pohonjace, zo móžemy džensa hišće zhradnane Bože služby swjećić, serbske kěrluše spěwać a posluchać na wědomostne a zabawne přednoški swojich duchownych. Bože słowo wukładowaše nam na kublanskim dnju naš młody farar Pawoł Wirt-Klukšanski. Jara zajimawy běše potom přednošk fararja Pjastki-Minakalskeho wo wuznamnymaj wědomostnikomaj a japoštołomaj Słowjanow wo Cyrile a Metodže. Wobaj mužej staj nam hižo znataj z „Pomhaj Bóh“. Ale dokladniši wobraz wo jeju žiwjenju a skutkowanju smy přez tutón přednošk dostali. Zaměr tajkich přednoškow je, našu wědu wobohaćić a posylnić lubosć k našej maćeršćinje, kotraž słuša do słowjanskich řečow, wo kotrychž dónče slyšachmy. Wona je hodna dosć ju stajnje a wšudžom česćić a wužiwać.

Wutrobne a wjesole běše potom powitanje a rozmolwa mjez nami wšemi. Běchmy zaso kaž jedna swjeba zhradnena a kóždy znaješe abo zezna druhého.

Po zhradnym wobjedže pokaza sup. Wirth swoje wobrazy z Polskeje. Je wšak tež jara zajimawe, wobrazy widjeć wo wšem tym, štož nam popisuje w swojim nastawku: Wšitko jězdzi, jězdzi... —

Z wosadow

Z Barta: W lěće 1965 je so wukřiči 24 (w lěće 1964: 30) džěci, 8 hólcow a 16 hólcow. Konfirmowaných bu 25 (24) džěci, a to 14 hólcow a 11 hólcow. Připowědanjow mějachmy 2 (10) a wěrowanjow 3 (6). Spowědných smy naličili 719 (691). Pohrjebow běše 17 (25). Z cyrkwe wustupištaj 2 wosadnaj. Kolekty: 2 412,— hr. při krajnocyrkwinckich kolektach, 3 441,23 hr. za našu wosadu, 1 466,— hr. při zběrkomaj na drohach, wyše toho jednotliwe dary za Bethel (Lobetal) 535,— hr.; za znutřikowne misionstwo 415,— hr.; za Lipsčanske misionstwo 530,— hr. a wot sobustawow 175,— hr.

Wšitke tute dary su znajmo zwjazanosće a lubosće k našej wosadze!

Na kóncu tutoho lěta su so dotwarile male byrgle (positiv), kiž nam słuža na zymskich kemšach w rumnosći za křescansku wučbu.

Pozawnski chór swjećeše kermušu swoje dopomnjeće na 50lětno wostaće. Bohu buď džak za wšu pomoc a žohnuj dale našu wosadu a daj jej rosć a přiběrać na tym, kiž naša hłowka je, na Jezusu Chrystusu. R.

Huska. Stajny wopytowar našich serbskich kemšow, horliwy Serb a swěrný křescan, naš luby bratr Korla Wirth w Cokowje swjećeše 2. nalětnika swoje 65. narodniny. Wutrobnje so jemu džakujemy za wšu swěru a woporniwu lubosć. Bóh Knjez chcył jeho dale čiteho a stroweho zdžeržeć.

Njeswaćidło. 16. 3. nastupi nowa kantorka Heidemarie Schwaneckec z Lipska swoje zastojnstwo. Njeswaćidlska wosada so džakownje wjeseli, zo změje nětko zaso tole wážne městno kantora wosadźene.

Via Dolorosa — Golgata

Běch w Jeruzalemje. Jeruzalemske stare město nima žanu wosobnu dróhu, žanu dobyćersku aleju. Tola wšitke te wulke dróhi a aleje na zemi, njeh su stawne a historiske, njemóžeja so runać z tamnej wuskej, njerunej hasku, po kotrejž je Jezus Chrystus swój křiž njesl: Via dolorosa — puć čěrpjenja. Po tutym puću sym šol hač na Golgata.

Běchmy na pošta putnikarjow. Wjetšina běše katolskeho wuznaća. Katolscy bratřa chcychu Jezusowy křižowy puć z 2,50 metra dothim křižom kročić. My ewangelscy džěchmy z nimi. Zhradnichmy so w přjedawšim hrodě Antonia, na sudniskim dworje Pontiusa Pilatusa. Tam so sčicha modlachmy. Potom so podachmy na křižowy puć. Přeco dwaj njeseštaj křiž. A to jenož něhdže sto metrov. Potom so wuměnichmy. Chcyše tola kóždy pódla być. Nimo toho bě křiž jara čězki. Dwójce smědžach ja jón njesć.

Jednoho z črjody putnikarjow njemčzu zabyć. Wón bě wot wojny čězko zranjeny. Prawu ruku bě dospolnje zhubił a wot lěweje zwosta jemu jeno hišće kónec. Položichmy jemu křiž na lěwe ramjo a z kóncom lěweje ruki wón potom křiž njeseše. So modlicy kročachmy dale. A ja sym sej wěšty: tamny čězkozranjeny je swoju bědu Chrystusej woprowal. Přetož: Chrystusowe čěrpjenje to je pycha našeje bědy. Hdyž zhladujemy na jeho křiž smy znutřikownje posylnjeni.

Kročicy po wuskej, postupacej hasce docpěchmy tež tamne městno, hdžež bě Jezus k plakacym žonam porěčał: „Njeplaćće pře mnje, ale plaćće same na so a na swoje džěci.“ Njeje to tola trochu krute słowo? Hdyž Jezus takle řeči, da ma to řekać: Njeham sylzy sobuželnosće, ale sylzy pokućenja. Jenož te su parle za wěčnosć. Jenož te su před Bohom hodne. Sylzy pře hrěch. Sylzy pře moju winu. Přetož moje hrěchi su Jezusowe čěrpjenje zawinowale. A jenož potom su tajke sylzy wužitne, hdyž wone nas k Jezusej wroćo dowjedu.

Na wšitkich městnach Jezusoweje martry smy pozastali a so nutrnje modliłi.

We swojim dotalnym žiwjenju sym hižom husto někajku historisku městnosć wopytal. Kročach po pućach japoštoła Pawola. Pobyh w Romje, w Korinće, w Athenje, w Tesaloniku, w Španiskej a sewjerneje Africe. Sym směl Jezusowu wjesotu powěsć připowědać w Rio de Janeiro a přeći přez južnoameriske krajiny hač do Buenos Airesa. Ja so njeham z tym chwalić, ně, chcu jeno prajić: ničo mje njeje tak přemóhlo a hnulo kaž tonle puć na Golgata.

Po Jezusowym křižowym puću chcemy kročić! Nic na paradowych dróhach, hdžež wojska kroča, ně jenož po puću, hdžež namaka naša duša zbóžnosć a měř. Dr. Bergmann

Nakład Domowina. — Wuchadza z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jonkřež za měsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamolwy redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidlski. — Čisć: III-4-9, Nowa Doba čisćernja Domowiny w Budyšinje.